

Spis treści

Przedmowa prof. dr. hab. Jana Miodka . . .	13	Wstęp.	17
--	----	----------------	----

I

Dlaczego tak, a nie inaczej, czyli znaczenie, pochodzenie, historia wyrazów

<i>Imię przed nazwiskiem</i>	21	<i>Ludowy i ludyczny</i>	49
<i>Jerzy, ale: Jurek</i>	22	<i>Człowiek spolegliwy?</i>	50
<i>Marek nie jest zdrobnieniem</i>	23	<i>Obwarzanek</i>	51
<i>Jack to nie Jacek!</i>	24	<i>Węgieł, czyli kamień węgielny</i>	51
<i>O zaimku ów</i>	25	<i>Mormorando</i>	52
<i>Korepetycje, czyli korki</i>	26	<i>Sejm (kiedyś sjem)</i>	53
<i>O strażniku i strażaku</i>	27	<i>Dratwa ('mocna nić szewska')</i>	54
<i>Butonierka</i>	28	<i>Kanikuła (łac. Canicula)</i>	55
<i>Brustasza i poszetka</i>	30	<i>Abonament i abonent</i>	56
<i>Baca i gazda</i>	31	<i>Show</i>	56
<i>O dudach i kobzie</i>	31	<i>Niesnaski</i>	57
<i>Kibic (niem. Kiebitz)</i>	32	<i>Kostyczny kolega</i>	58
<i>„Wakacjones cras, na lizusów czas”</i>	33	<i>Zgniłe jabłko</i>	59
<i>O wagarach (dawniej wagusach)</i>	34	<i>Dywan i tapczan</i>	60
<i>(Te) kolonie ('letni wypoczynek')</i>	35	<i>Kłopotliwe słowo adres</i>	61
<i>Skąd się wzięło słowo rower</i>	36	<i>Jak poczta stała się pocztą</i>	62
<i>Harcerz</i>	37	<i>Nienawiść</i>	63
<i>'Poduszka', czyli jasek</i>	38	<i>Harmonia i akordeon</i>	63
<i>Dżinsy i włoska Genua</i>	39	<i>Wyrzucić śmieci i śmiecie</i>	64
<i>Jak wielbłąd ukradł nazwę słoniowi</i>	40	<i>Prycza (a nie: prycz)</i>	65
<i>Niedźwiedź</i>	41	<i>Jar, jarzyna, jarosz</i>	66
<i>Paraskewidekatriafobia</i>		<i>Keks</i>	67
<i>i triskaidekafobia</i>	42	<i>Pucołowaty, pucłowaty</i>	68
<i>Paparazzi, czyli natrętni</i>		<i>Karmnik</i>	69
<i>fotoreporterzy</i>	43	<i>Dalibóg</i>	70
<i>Opportunista, to znaczy kto?</i>	44	<i>Buldożer</i>	70
<i>Abnegacja, abnegat</i>	45	<i>Czelność i bezczelność</i>	71
<i>Antagonista, protagonista</i>	46	<i>Namolny</i>	72
<i>Sybaryta, hedonista</i>	47	<i>Wesz</i>	73
<i>Zgaduj-zgadula</i>	47	<i>Mysz (a nie: mysza)</i>	74

<i>Niestety nie jest zaprzeczeniem stety...</i>	75	<i>Qui pro quo i quid pro quo</i>	124
<i>Sukcesor</i>	75	<i>Melepety</i>	125
<i>Peryferie miasta</i>	76	<i>Hat trick</i>	126
<i>Gąsior i gęsior</i>	77	<i>Hetka-pętelka</i>	126
<i>Waga największa, ranga – najwyższa</i>	78	<i>O łupieżu i łupieży</i>	128
<i>Na szczęście albo całe szczęście, że</i>	79	<i>Brystol ('biały karton')</i>	128
<i>Nie mylmy słowa sążnisty z rzęsisty</i>	80	<i>Apologia, apologeta</i>	129
<i>Rok</i>	81	<i>Adolescencja</i>	130
<i>Firanka</i>	82	<i>Elokwencja i grandilokwencja</i>	130
<i>Co ma gimnastyka do gimnazjum?</i>	82	<i>Kłuć i kuć</i>	131
<i>Ośławiony nie znaczy 'sławny'</i>	83	<i>Credo (kredo), motto</i>	132
<i>Od czego pochodzą słowa parówka i zraz</i>	84	<i>Szczypiorniak</i>	134
<i>Krewki, kiedyś krechki, czyli 'kruchy'</i>	85	<i>Alibi</i>	136
<i>Nie mylić bardziej z więcej</i>	86	<i>Żołnierz</i>	136
<i>Burak</i>	87	<i>Prehistoria, prahistoria</i>	138
<i>Chachmęcić</i>	88	<i>Bryza</i>	139
<i>Urna, ossuarium, kolumbarium</i>	89	<i>Pantomima</i>	140
<i>Prosperity</i>	90	<i>Morale</i>	140
<i>Pierca ('adwokat') i sok ('prokurator')</i>	91	<i>Hobby, czyli... kij z końską głową</i>	141
<i>Szkoła, kiedyś... czas odpoczynku</i>	92	<i>Co to jest passe-partout?</i>	142
<i>Odium</i>	93	<i>Igry i igrcy</i>	143
<i>Faworyt</i>	93	<i>Bojler i brojler</i>	144
<i>Balwierz ('ten, co dawniej golił brodę')</i>	94	<i>Fizjonomia</i>	145
<i>Ameryka – na cześć Ameriga Vespucciego</i>	95	<i>Pizza</i>	145
<i>Naleśniki</i>	96	<i>Sentymentalny</i>	146
<i>Cicerone i grób pobielany</i>	97	<i>Google</i>	147
<i>Parasol</i>	98	<i>Bożyszcze</i>	148
<i>Sekret (kiedyś 'wychodek')</i>	99	<i>Styczeń był lutym, a luty – styczniem</i>	149
<i>Marmolada</i>	100	<i>Szatnia</i>	150
<i>Garkuchnia i garkotłuk</i>	101	<i>Y, czyli igrek lub ipsylon</i>	151
<i>Mizogin i mizoandryczka</i>	102	<i>Skromny (dawniej skrowny)</i>	152
<i>Bombonierka</i>	102	<i>Poprawne póki (dopóki) i błędne póki co</i>	153
<i>Pokój, czyli spokój</i>	103	<i>Szynszyla</i>	154
<i>Omnibus, autobus, bus</i>	104	<i>Świszczypała</i>	155
<i>Errata, folia, premia, rudera</i>	105	<i>Dworzec</i>	156
<i>Ceregiele</i>	106	<i>Niechlujny</i>	157
<i>Karnawał</i>	107	<i>Tudzież nie znaczy 'albo'...</i>	158
<i>Badminton</i>	108	<i>Hot dog</i>	159
<i>Tektura, plomba</i>	109	<i>Kurna chata, czyli 'chata bez komina'</i>	160
<i>Dziewka, dziewczyna</i>	110	<i>Sztyblety, sztylpy, czapsy</i>	161
<i>Kasztan i kasztanowiec</i>	111	<i>Cheerleaderki</i>	162
<i>Sylwester, czyli szczodry wieczór</i>	112	<i>Kwarantanna</i>	163
<i>Zabawa, krotchwila, rozrywka</i>	113	<i>Mamona</i>	164
<i>Prezenty, czyli kolędy</i>	114	<i>Apteka (dawniej apoteka)</i>	165
<i>Géant, Auchan, Carrefour</i>	115	<i>Fryzjer (kiedyś fryzer)</i>	166
<i>Ołówek</i>	116	<i>Bałwan i... bałwochwalstwo</i>	167
<i>Maraton</i>	117	<i>Łękotka i łąkotka</i>	168
<i>Landszaft</i>	118	<i>Kiedyś na 'uczniów' mówiono... studenci</i>	168
<i>Nastolatkwie</i>	118	<i>Parafraza i peryfraza</i>	170
<i>Ciuciubabka</i>	119	<i>Apostrofi i apostrofa</i>	171
<i>Deliberacje, dyfamacja</i>	120	<i>O kochaniu i miłości, które kiedyś znaczyły co innego</i>	172
<i>Hocki-klocki</i>	121	<i>Nissan miał być datsonem</i>	173
<i>Oranżada</i>	121	<i>Toyota zamiast toyody</i>	174
<i>Incognito</i>	122	<i>Krawat</i>	175
<i>Alias ('inaczej')</i>	123		

<i>Blamaż</i> (niem. <i>die Blamage</i>)	176	<i>Obłądny</i>	195
<i>Zimne ognie, czyli o oksymoronach.</i>	176	<i>Trudno (a nie: ciężko) zrozumieć</i>	196
<i>Karambol</i>	177	<i>Rozbić namiot, obóz</i>	197
<i>Oscar</i> (nagroda filmowa)	178	<i>Ignorancja i ignorowanie</i>	198
<i>Igelit, bakelit</i>	179	<i>Sztambuch.</i>	199
<i>Uff, roku 2020.</i>	180	<i>Awangarda i ariergarda</i>	199
<i>Rok przestępny.</i>	181	<i>„A co to jest solfeż, tato?”</i>	200
<i>Kanister (a nie: karnister), inbus</i> (a nie: imbus)	181	<i>Obumrzeć i odumrzeć.</i>	201
<i>Hulajnoga</i>	183	<i>Znieubić</i>	202
<i>O kokoszy i kokocie</i>	184	<i>Optyka</i>	202
<i>Bistro.</i>	185	<i>Recital</i>	203
<i>Arbiter i arbitralny</i>	186	<i>Lek.</i>	204
<i>Kontyngent</i>	187	<i>Rozbisurmanić się</i>	205
<i>Okrąg i okrąg</i>	187	<i>Skąd się wzięło słowo skarbonka?</i>	206
<i>Krąg i krąg.</i>	188	<i>O słowie król</i>	207
<i>Smog</i>	189	<i>Ile kropek ma wielokropek?</i>	208
<i>Prestidigitator</i>	190	<i>Puryzm, leseferyzm, indyferentyzm</i> językowy	209
<i>Matura</i> (łac. <i>maturus</i> ‘dojrzały’)	191	<i>Kuć i orać w dzień zawzięcie,</i> czyli jak zapamiętać liczbę π	210
<i>Bransoletka</i>	192	<i>Łoi nas anioł, czyli niech żyją</i> palindromy	211
<i>Kolacja najpierw była... ‘składką</i> pieniężną’	192	<i>Pójdźże, kiń tę chmurność</i> w głąb flaszyl!, czyli: co to jest pangram	212
<i>Charakterny.</i>	194		
<i>Mianownik, gdyż pytamy o ‘miano’</i> (kto to jest?)	195		

II

Tajemnice frazeologii. Kopalnia ciekawostek i wiedzy o dawnej polszczyźnie

<i>Bogiem a prawdą</i>	214	<i>Ani na jotę</i>	234
<i>Nie udawaj Greka</i>	215	<i>Bez pracy nie ma kołaczy</i>	235
<i>Odwracać kota ogonem</i>	216	<i>Nudy na pudy</i>	236
<i>Dlaczego mówimy, że pies się wabi?</i>	217	<i>Palma komuś odbiła.</i>	237
<i>Rozebrać się jak do rosołu.</i>	218	<i>Mówić bez ogródek;</i> <i>Spuścić nos na kwintę</i>	238
<i>Cztery kąty i piec piąty</i>	218	<i>O zwrocie trącić myszką i wyrażeniu</i> <i>kruczki prawne</i>	239
<i>Zostaniesz kiedyś sam jak palec</i>	219	<i>Wet za wet.</i>	240
<i>Poczuć pismo nosem</i>	220	<i>Złoić (komuś) skórę.</i>	242
<i>Mierz siły na zamiary.</i>	221	<i>Ciemny jak tabaka w rogu</i>	242
<i>Siedzieć w kozie</i>	222	<i>Być (z kimś, z czymś) na bakier</i>	243
<i>Wpaść jak po ogień</i>	223	<i>Łać jak z cebra</i>	244
<i>Coś grubymi nićmi szyte</i>	224	<i>Baki (komuś) świecić</i>	245
<i>O kominiarzu i łapaniu się za guzik</i>	225	<i>Smalić cholewki i stroić koperczaki</i>	246
<i>Strachy na Lachy (lachy).</i>	226	<i>Uśmiechać się pod nosem</i> albo pod wąsem	247
<i>Myśleć o niebieskich migdałach;</i> <i>Niebieski ptak</i>	227	<i>Trzymać się kupy.</i>	247
<i>Narobić poruty</i>	228	<i>Po linii najmniejszego oporu;</i> <i>Nie zasypiać gruszek w popiele</i>	248
<i>Strzelić focha</i>	229	<i>Gonić w piętękę i kruszyć kopie</i>	249
<i>Dla hecy</i>	230	<i>Czarno na białym</i>	250
<i>Metoda kija i marchewki.</i>	231	<i>Noga się komuś powinęła</i>	251
<i>Zamienił stryjek siekierkę na kijek.</i>	231		
<i>Na modłę</i>	232		
<i>Nie w kij dmuchać</i>	233		

<i>Krakowskim targiem</i>	252	<i>Powiedzieć coś z głupia frant</i>	274
<i>Być na tapecie</i>	253	<i>W gorącej wodzie kąpany</i>	275
<i>Stracić grunt pod nogami</i>	254	<i>Mieć kuku na muniu</i>	277
<i>Łyżka dziegciu</i>	255	<i>Jak spaść, to z dobrego konia</i>	277
<i>Jak na ironię</i>	256	<i>Szósty (a nie: siódmy, ósmy itd.) zmysł</i>	278
<i>Dwa grzyby w barszcz</i>	256	<i>Miecz Damoklesa; Pieskowa Skala</i>	279
<i>Głupi jak but (z lewej nogi)</i>	257	<i>Spocząć na laurach</i>	280
<i>Dlaczego mówi się pięta achillesowa?</i>	258	<i>Jeden sasa (sa, sa), drugi do lasa</i>	
<i>Stanąć okoniem</i>	259	albo <i>Jeden do Sasa, drugi do Lasa</i>	281
<i>Pięknym za nadobne</i>	260	<i>Ósmy cud świata</i>	283
<i>Gapić się jak sroka w gnat</i>	261	<i>Wyrwać się (wyskoczyć) jak filip</i>	
<i>Pragnąć czegoś jak kania dżdżu</i>	261	z konopi	284
<i>Wystrychnąć (kogoś) na dudka</i>	262	<i>Trzymać z kimś sztamę</i>	285
<i>Słowo się rzekło, kobyłka u płota(u)</i>	263	<i>O niepuszczaniu pary z gęby</i>	
<i>Wykręcić się sianem</i>	264	i puszczeniu farby	286
<i>Kość jest (pod)rzuciona – oznajmił</i>		<i>Po mieczu ('po ojcu'), po kądzieli</i>	
<i>Cezar – i zaczął przekraczać rzeczkę</i>		('po matce')	287
<i>Rubikon</i>	265	<i>Mieć (coś) wypisane na czole</i>	288
<i>W powiedzeniu Reja nie chodzi o gęsi...</i>	266	<i>Wypić (coś) duszkiem</i>	289
<i>Łabędzi śpiew</i>	267	<i>Każda liszka swój ogon chwali</i>	290
<i>Puścić (popuścić) wodze fantazji</i>	268	<i>Być komuś kulą (a nie: kamieniem)</i>	
<i>Wziąć (brać) kogo na spytki</i>	269	u nogi	291
<i>Mieć duszę na ramieniu;</i>		<i>Tere-fere</i>	292
<i>Wtrącać swoje trzy grosze;</i>		<i>O jednej jaskółce, która nie czyni</i>	
<i>Języczek u wagi (a nie: ...uwagi)</i>	269	wiosny	293
<i>Bić brawo</i>	270	<i>Poznać pana po cholewach</i>	294
<i>Dać (komuś) kosza</i>	271	<i>Niedźwiedzia przysługa</i>	295
<i>Ojciec Wirgiliusz uczył dzieci swoje...</i>	272	<i>O płaceniu płatem (np. sukna)</i>	295
<i>Na pohybel</i>	273	<i>O okrzyku sędziego kalosz</i>	296

III

Leksyka, fleksja, składnia.

Jakie to ciekawe, a zarazem proste

<i>Pomarańcza (a nie: pomarańcz)</i>	298	<i>Zajazd, czyli zajęcie siłą posiadłości</i>	315
<i>O cyfrach i liczbach</i>	299	<i>Efektowny i efektywny</i>	316
<i>Półtora, trudny liczebnik</i>	300	<i>O wyrazach gap i gapa</i>	317
<i>Cudzystów</i>	301	<i>Fair, fair play</i>	318
<i>Membrana (a nie: membrama),</i>		<i>Capstrzyk</i>	319
<i>laboratorium (a nie: labolatorium)</i>	302	<i>Jak z papuci i kapci zrobiły się</i>	
<i>Przerębla i przerębel</i>	303	papcie	320
<i>Studniówka i komers</i>	304	<i>O uszach (człowieka) i uchach</i>	
<i>Małż (a nie: małża)</i>	305	(garnka)	322
<i>Puf (a nie: pufa)</i>	306	<i>Chryzantema</i>	323
<i>Zamachowiec</i>	307	<i>Październik, listopad – kiedyś tych</i>	
<i>Kapsel (rzadziej kapsla)</i>	307	nazw używano wymiennie...	324
<i>Farma i ferma</i>	308	<i>W każdym razie (a nie: w każdym bądź</i>	
<i>Wyprzedaż</i>	309	razie).	325
<i>Rodzic</i>	310	<i>O czasownikach patrzeć i patrzeć</i>	326
<i>K+M+B</i>	311	<i>Myśleć, ale: wymyślić, domyślić się</i>	327
<i>Vademecum (wademekum)</i>	312	<i>Dziękuję i dzięki</i>	328
<i>Ekler, eklerek, eklerka</i>	313	<i>Przyszli drodzy wujostwo</i>	328
<i>Żołądz</i>	314	<i>Tata i tato (kłopot z odmianą)</i>	330

<i>Na pustyni, choć „W pustyni i w puszczy”</i>	332	<i>Mól (a nie: mol) książkowy</i>	371
<i>18 lutego (a nie: 18 luty)</i>	333	<i>Muchomor lub muchomór</i>	372
<i>To dziecko (a nie: te dziecko)</i>	334	<i>Zamrażalnik, ale: zamrażarka</i>	373
<i>Awizo trzeba odmieniać.</i>	335	<i>Dech, ale: tchu, tchem</i>	374
<i>Meczów czy meczy?</i>	336	<i>Tylły (a nie: tylni) wiatr</i>	375
<i>Piłka wyszła na aut (a nie: w aut)</i>	337	<i>Umiem, rozumiem</i>	376
<i>Brać psa na smycz (a nie: na smyczę)</i>	338	<i>Pożyczę trochę pieniędzy;</i> <i>wynajmę mieszkanie</i>	377
<i>Trudne czasowniki włączać, wyłączać</i>	339	<i>Odechciwa mi się wszystkiego</i>	378
<i>Wolność, Tomku, w swoim domku</i>	340	<i>Warto było (a nie: warto!) to zrobić</i>	379
<i>W porównaniu z czymś</i>	341	<i>Kamikadze lub kamikaze.</i>	380
<i>Psubrat (komu? czemu?)</i>	342	<i>Anioł – aniołowi,</i> <i>ale: diabeł – diabłu</i>	381
<i>Dzięki pomocy...;</i> <i>wskutek wypadku</i>	343	<i>Co niedziela, ale: co roku</i> <i>(albo co rok)</i>	382
<i>Jest (ten) dziesiątek i (ta) dziesiątka</i>	344	<i>Konie – końmi.</i>	383
<i>Przyjaciele – (o kim? o czym?)</i> <i>o przyjaciółach</i>	345	<i>Co ma luty do czasownika</i> <i>litować się</i>	385
<i>Iść przez most.</i>	346	<i>Jak odmieniać słowo poczet?</i>	386
<i>Obfitować, opływać (w coś)</i>	347	<i>Legia Warszawa, czyli legionieści</i> <i>(a nie: legiści)</i>	387
<i>Pogłośnić, podgłośnić radio</i>	348	<i>Kiwi</i>	388
<i>Jeźdź (a nie: jeździj)</i>	349	<i>Dr Guillotin nie wynalazł gilotyny</i>	389
<i>Zjadłbym lody i zjadłbym loda</i>	349	<i>O pasibrzuchu i pasażerach</i> <i>(kiedyś: pasażerach)</i>	391
<i>Przed laty, ostatnimi czasy,</i> <i>innymi słowy</i>	350	<i>Sweter (a nie: swetr)</i>	392
<i>Księga 1001 nocy</i>	351	<i>Zuch, czyli dawniej ‘ktoś zuchwały’</i>	394
<i>Piętnaście po 8.00,</i> <i>za piętnaście 8.00.</i>	352	<i>Pizama lub pidżama</i>	395
<i>Bazgrać</i>	353	<i>Piekło, dawniej (ten) pkiel</i>	396
<i>Dlaczego podkoszulek, a nie:</i> <i>podkoszulka</i>	354	<i>Na glanc (glans), iść na przebój</i>	397
<i>Liceum imienia króla Jana III</i> <i>Sobieskiego</i>	355	<i>Nienawidzić (a nie: nienawidzieć)</i>	398
<i>Wszcząć</i>	355	<i>Francuskie à la.</i>	399
<i>Ryzykować życie (a nie: życiem),</i> <i>ale: Brzydzą się tobą</i> <i>i brzydzą się siebie</i>	356	<i>Nów, nowiu (a nie: nowia)</i>	400
<i>Ambulans (l.mn. ambulanse</i> <i>// ambulansy)</i>	358	<i>Bogini (a nie: boginia)</i>	401
<i>Karczma, tych...?</i>	358	<i>Na po świętach, na po wakacjach</i>	401
<i>(Ta) kometa, dawniej (ten) kometa</i>	359	<i>Rajstop, ale: rajtuzów (a nie: rajtuz)</i>	402
<i>On jest wart uwagi (a nie: warty</i> <i>uwagi)</i>	360	<i>Westerplatte. Jak poprawnie</i> <i>wymawiać tę nazwę?</i>	403
<i>Gofr (a nie: gofer)</i>	361	<i>Poszłam, ale: poszedł</i>	405
<i>Co tu jest napisane?</i> <i>(a nie: co tu pisze?)</i>	362	<i>O steranym życiem detektywie.</i>	405
<i>Hulali po polu i pili kakao</i>	363	<i>Powinieneś (a nie: powinneś)</i>	407
<i>Kłopoty ze słowem chłopak</i>	364	<i>Pieniądze, ale: pieniędzy</i>	408
<i>Jak brzmi dopełniacz od (te) radia?</i>	366	<i>O upływie (długiego) czasu i wyrazach</i> <i>(głębokiego) współczucia</i>	408
<i>Statua, statui lub statuy</i>	367	<i>Drylować (a nie: drelować) wiśnie</i>	409
<i>Widzimi się</i>	368	<i>Złożyć sprawozdanie (a nie: zdać)</i>	410
<i>O domu, o synu, o panu</i> <i>(a nie: o domie, o synie, o panie)</i>	369	<i>Pojedynczy, pojedynczo.</i>	411
<i>Kontrola (a nie: kontrol)</i>	370	<i>Dawniej szmalec, dziś smalec</i>	412
		<i>Jak wymawiać liczebniki pięćset</i> <i>i sześćset</i>	413
		<i>Jak artykułować słowo święty</i>	413
		<i>„Jedziemy do zo, zo, zo”</i>	414
		<i>Jak wymawiać głoskę [v]</i>	415

IV

Niestraszna ortografia, jeśli się ją sukcesywnie zacznie zgłębiać

Po co w ortografii rz i ż oraz ó i u	417	O pisowni słowa	
Gzegzółka	418	sylwester/Sylwester	464
Ożeż ty!	420	Jerzyk i jeżyk	465
Allah, Allach, Ałłach	421	Dlaczego chuligan?	466
Lampa Aladyna (a nie: Alladyna)	422	Chaszcze	467
A nuż, widelec...	422	Półżartem, półklęczyć, o wpół	
Rzeżucha	423	do dziesiątej	467
Wyżąć, ale: wyrznąć	424	Ciut, ciut a. ciut-ciut	469
Skuwka, zasuwka, zakuwka, okuwka,		Po łeb(p)kach	469
ale: podkówka i podkuwka	425	Żeby kózka nie skakała, toby (a nie: to by)	
Brokuł	426	nózki nie złamała	470
Ogórek	427	Purée lub piure; tournée	471
Pszczółka, ksyk, bukszpan	429	Kebab, po turecku kebab	472
Wachlarz, ale: wahadło.	430	Szwendać się	473
Agrafka, karafka, brytfanna	431	Nowo otwarty sklep	
Zsiadłe (mleko), szczepić, zhańbić	432	(a nie: nowootwarty)	474
Myśli(stwo), ale: rybołów(wstwo)	433	Hebrydy (a nie: Hybrydy)	475
Na co dzień	434	Sjesta (a nie: siesta)	475
Pinezka i pineska.	435	Ciemężyciel, ale: ciemieżca	
Błahy	436	(a nie: ciemieżca)	476
Wataha	437	Hurkot lub hurgot	477
Szmatka, ale: szufladka	439	Pisze się aha (a nie: acha)	478
Beczółka (a nie: beczółka).	439	Chromosomy	479
Nie dosłyszeć i niedosłyszeć	440	Dzień Zaduszny, ale: dzień	
Wpław, wzdłuż, wszecz	442	Wszystkich Świętych	480
Ziemia, ziemi	443	Holocaust (Holokaust), holocaust	
Obiad, ale: objadać się	444	(holokaust)	481
Hopsasa!	445	Chłopcy „z placu Broni”	
Nieśpieszno (jak?) i nie śpieszno		czy „z Placu Broni”?	481
(komu?)	446	Grapefruit lub grejpfрут	
Niezbędny (kiedyś niezbędny)	447	(a nie: grejfrut)	482
Słodko, ale: słodziutko	448	Corrida // korrida, corso	
Na oścież (albo na roścież,		// korso, confetti // konfetti	483
albo na rozcież)	449	Szklany, blaszany, wełniany	484
Durszlak	449	Klocki Lego	485
Hipoalergiczny żel pod prysznic.	451	Co najmniej	486
Romantyzm, w romantyzmie	451	Wihajster	487
Przyprószone (a nie: przypruszone).	453	Kulig (‘przejażdżka saniami’)	
Brzoskwinia – brzoskwini, dynia – dyni,		był kiedyś kulikiem	488
ale: cukinia – cukinii	454	Audio-wideo	489
Zagwozdka (a nie: zagwostka)	455	Dwudziestkapiątka	490
Zaulek (a nie: zaulek)	456	Spośród, ale: sponad i z ponad	491
Dlaczego pisze się bohater	457	Niełatwo (bo: niełatwy)	492
Toredaor (a nie: torreador)	458	Rządzić, ale: żądać	493
Churał i chorał	459	Żubr (kiedyś zubr)	494
Hełm, ale: Chełm	460	Tętent.	495
O wyrazach chart i hart	461	W koło i wkoło	496
Rzewnie i żywnie.	462	Kogel-mogel.	497
Prosimy o niepotwierdzanie zapłaty		Ależ robicie harmider!	498
faksem	462	Na pewno, zapewne	499

<i>Lignina</i> (a nie: <i>liglina</i>), <i>celofan</i> (a nie: <i>celafon</i>)	499	<i>Chodźmy do McDonalda</i> (a nie: <i>McDonaldsa</i>)	506
<i>Zresztą, ale: bez reszty, do reszty</i>	500	<i>Wyspy Kerguelena; Eurazja</i>	507
<i>Nie siorbać przy jedzeniu!</i>	501	<i>Cappuccino; Księga Guinnessa;</i> <i>Rzeka Missisipi</i>	508
<i>Pęseta</i> (a nie: <i>penseta</i>)	502	<i>Subskrybować, ale: subskrypcja</i>	509
<i>Rozarium lub rosarium</i>	503	<i>Aprowidować, ale: aprowizacja</i>	510
<i>Krępować się</i>	503	<i>Skype, Skype'a, ale: na Skypie</i> (a nie: <i>na Skype'ie</i>)	511
<i>Weekend</i>	504	<i>PS</i>	512
<i>Takielarz i takielaż</i>	505		
<i>Merry Christmas</i>	506		

V

Nowopolszczyzna XXI stulecia, czyli dużo nowych słów i radosna twórczość młodzieży

<i>Telefon komórkowy</i>	513	<i>Zapping</i>	538
<i>E-mail, mail albo potocznie mejl.</i>	514	<i>Nara!, wporzo, spoko w słowniku</i>	539
<i>SMS-y</i> (a nie: <i>smsy, sms-y</i>)	515	<i>Lapbook</i>	540
Jak symbol @ został małąpą	516	<i>Ściemniać</i>	541
<i>Emotikony</i>	517	<i>Prank, prankowanie, prankować.</i>	541
<i>Oldskul i peeleny</i>	518	<i>Props (propsy)</i>	542
<i>O kseroboju, lamusie, wypasie</i> <i>i padace</i>	519	<i>Odjaniepawlić, odjaniepawlać</i>	543
<i>O „Grażynach”, „Januszach”</i> <i>i „Sebastianach”</i>	520	<i>O słowie macte i wyrażeniu sub rosa</i> . .	544
<i>O Facebooku i fanpage'u</i>	521	<i>Dzban.</i>	544
<i>Lajtowa wycieczka, sofciarska</i> <i>muzyka</i>	522	<i>Emoji</i>	545
<i>Krejzol, krejzolka</i>	523	<i>Kanary, dzisiaj kanarinios.</i>	546
<i>Bigoreksja</i>	524	<i>Melanż</i>	547
<i>Y'know, ja sbe tko czsm skrc slwka</i>	524	<i>iPhone, iPod, iPad</i>	548
<i>Co znaczy dokładnie?</i>	525	<i>Ziomal</i>	548
<i>Influencer</i>	526	<i>To żenua!</i>	549
<i>Nomofobia i obselitofobia</i>	527	<i>Hajs</i>	550
<i>Diss, czyli 'cięta riposta'</i>	528	<i>Catfishing, kittenfishing</i>	551
<i>Letkiewicz</i>	528	<i>Po co mówić wow!, skoro jest oj!, ojej!,</i> <i>jejku?</i>	551
<i>Było masno</i>	530	<i>Z wszelkich kinderów polecam</i> <i>kindersztubę!</i>	552
<i>Sztos</i>	531	<i>/<0(h4m Ci3, czyli: kocham Cię</i>	553
<i>Sorry, sorki, sorewicz</i>	531	<i>LOL, YOLO i SWAG</i>	554
<i>Nerd, nerdzić</i>	532	<i>Nei</i>	555
<i>Rozkminić (coś)</i>	533	<i>XD</i>	556
<i>Masakra</i>	534	<i>Skąd się wzięło OK?</i>	557
<i>Dostać bana, czyli zostać wyrzuconym</i> <i>z czata</i>	535	<i>O graffiti, grafficiarzach</i> <i>i graffitomanach</i>	558
<i>Ciacho</i>	536	<i>Bakomat ('stacja benzynowa')</i>	560
<i>Telepator i blaszak</i>	536	<i>O clubbingu, biforce i afterce</i>	561
		<i>„To mój crush, to moja crush”</i>	562
<i>Bibliografia</i>	565	<i>Indeks wyrazów, wyrażeń i zwrotów</i> . .	568